

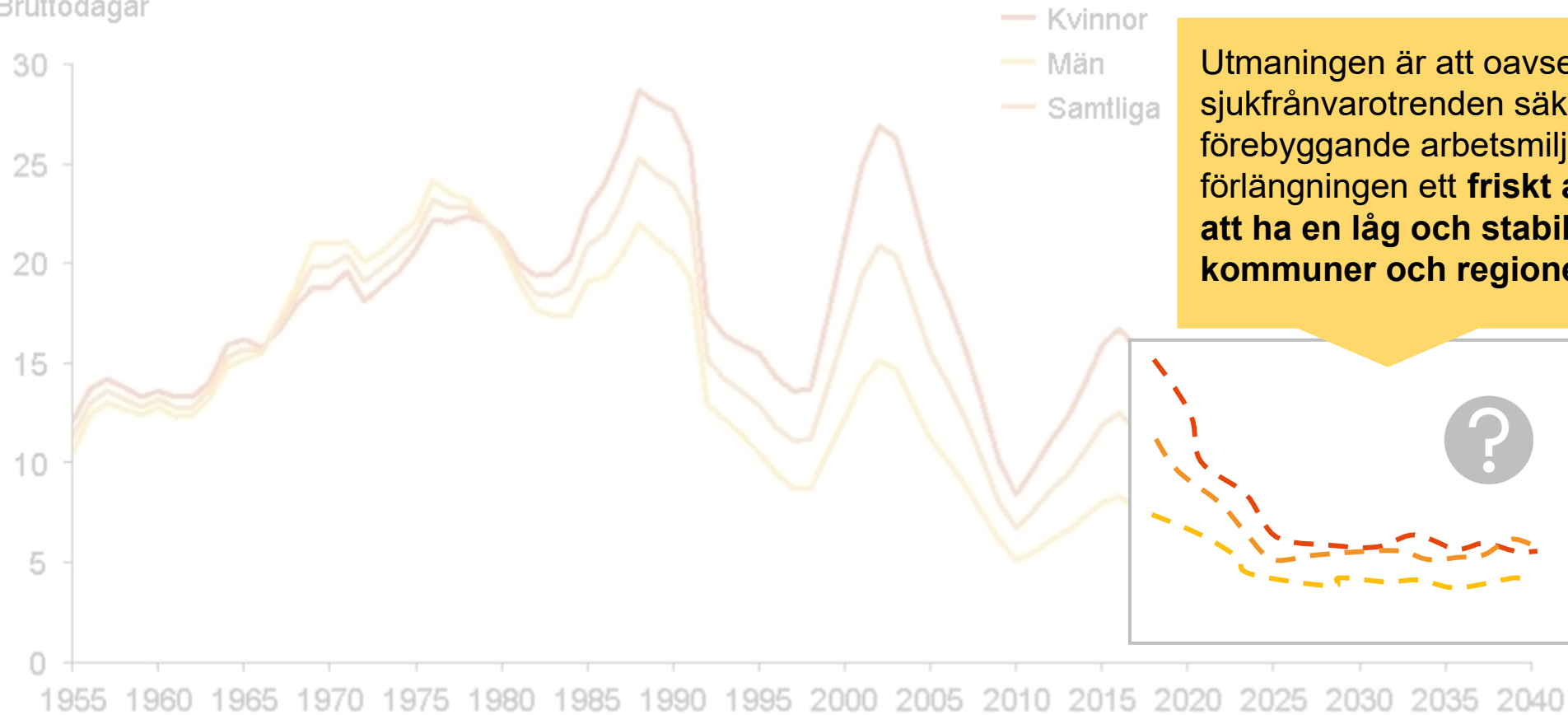
Förebygga och förkorta sjukskrivningar genom ett riskorienterat arbetssätt

Information till kommuner och regioner

Målsättning och utmaning: Ett friskt arbetsliv med en långsiktigt låg och stabil sjukfrånvaro i kommuner och regioner

Sjuktalet i Sverige 1955 - 2019

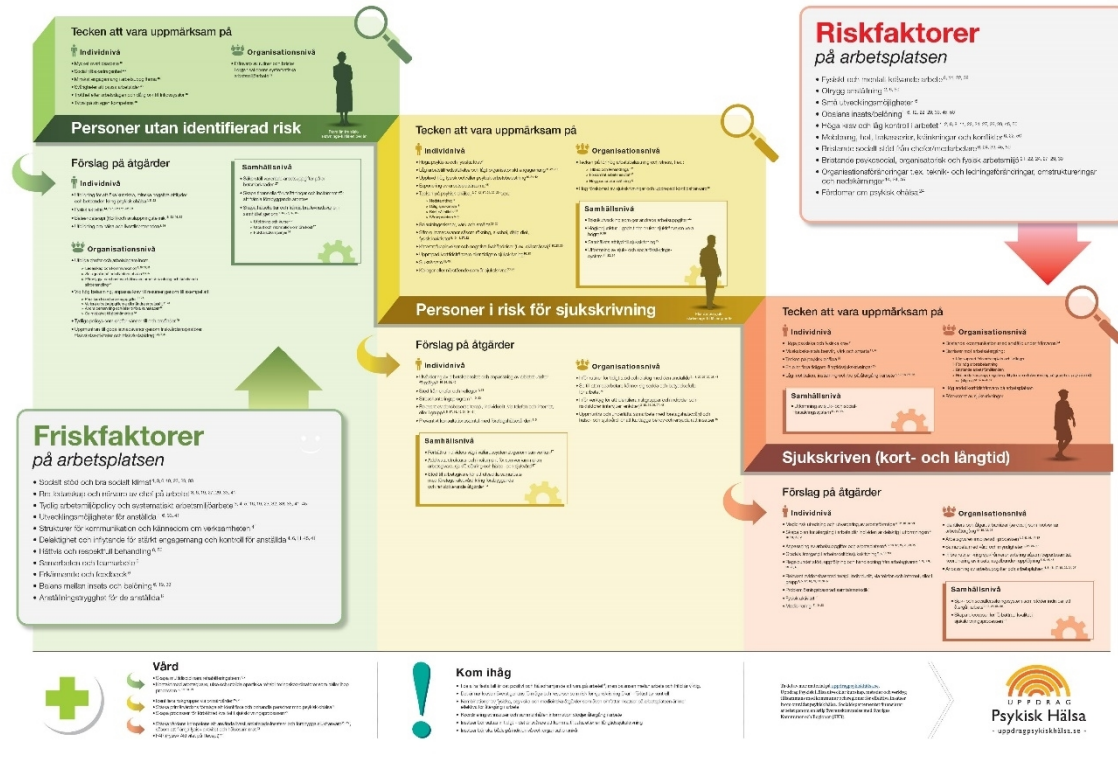
Bruttodagar

Not: Försäkringskassans sjuktalet avser ersättningsformen sjukpenning. Mättet baseras på antalet utbetalda bruttodagar

Forskningsöversikt:
Arbete och sjukfrånvaro

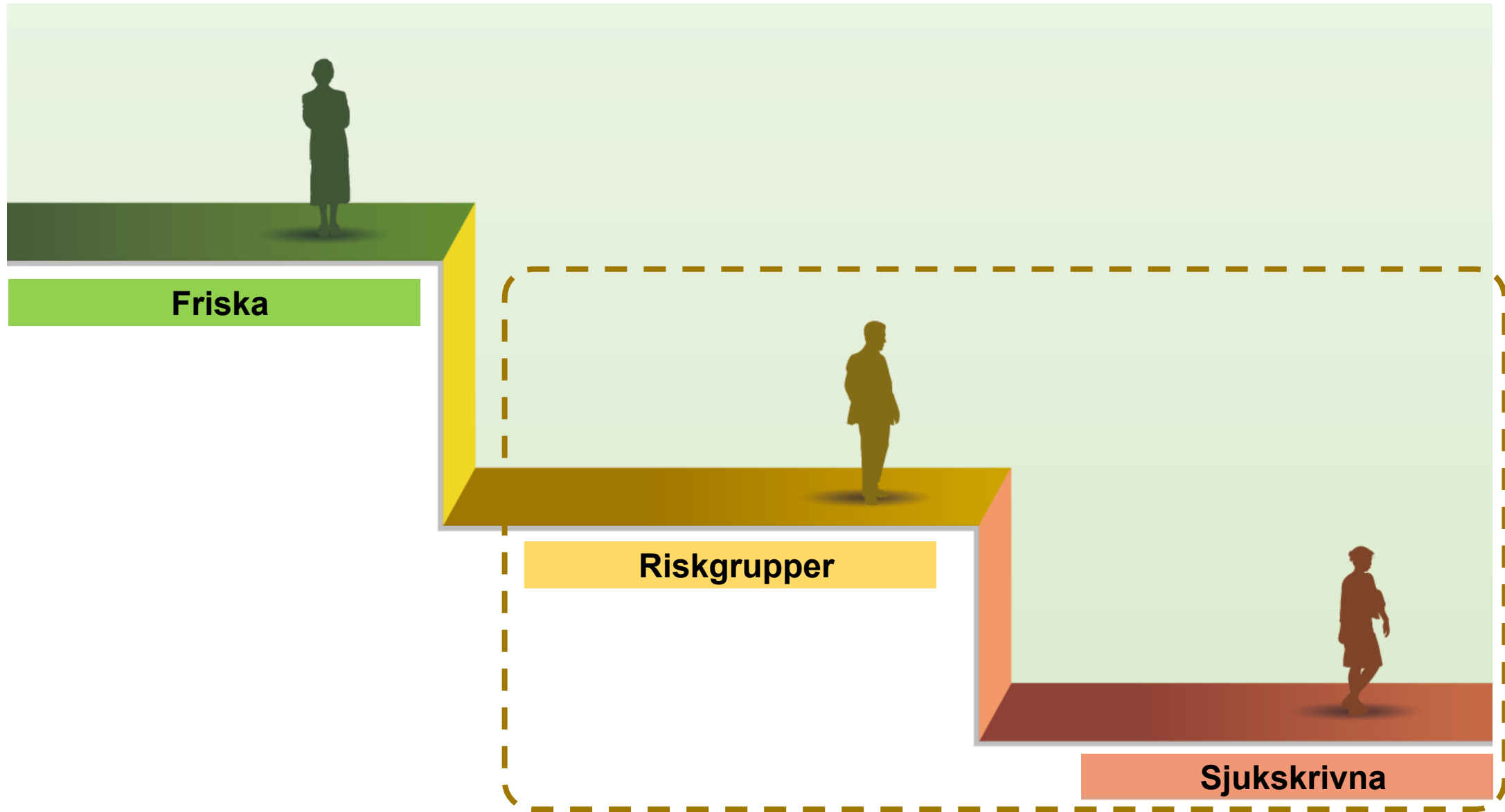
Varningssignaler och effektiva insatser för att göra jobbet!

Forskning på sjukfrånvaro betonar vikten av att arbeta på flera nivåer med att minska sjukfrånvaro

Lärdomar från SKRs forskningsöversikt:

- **Systematiskt helhetsgrepp**
- **Tidiga och förebyggande insatser**
- **Arbeta med fokus på Riskgrupper**

Friska

Riskgrupper

Sjukskrivna

AKTIVITETSNIVÅ

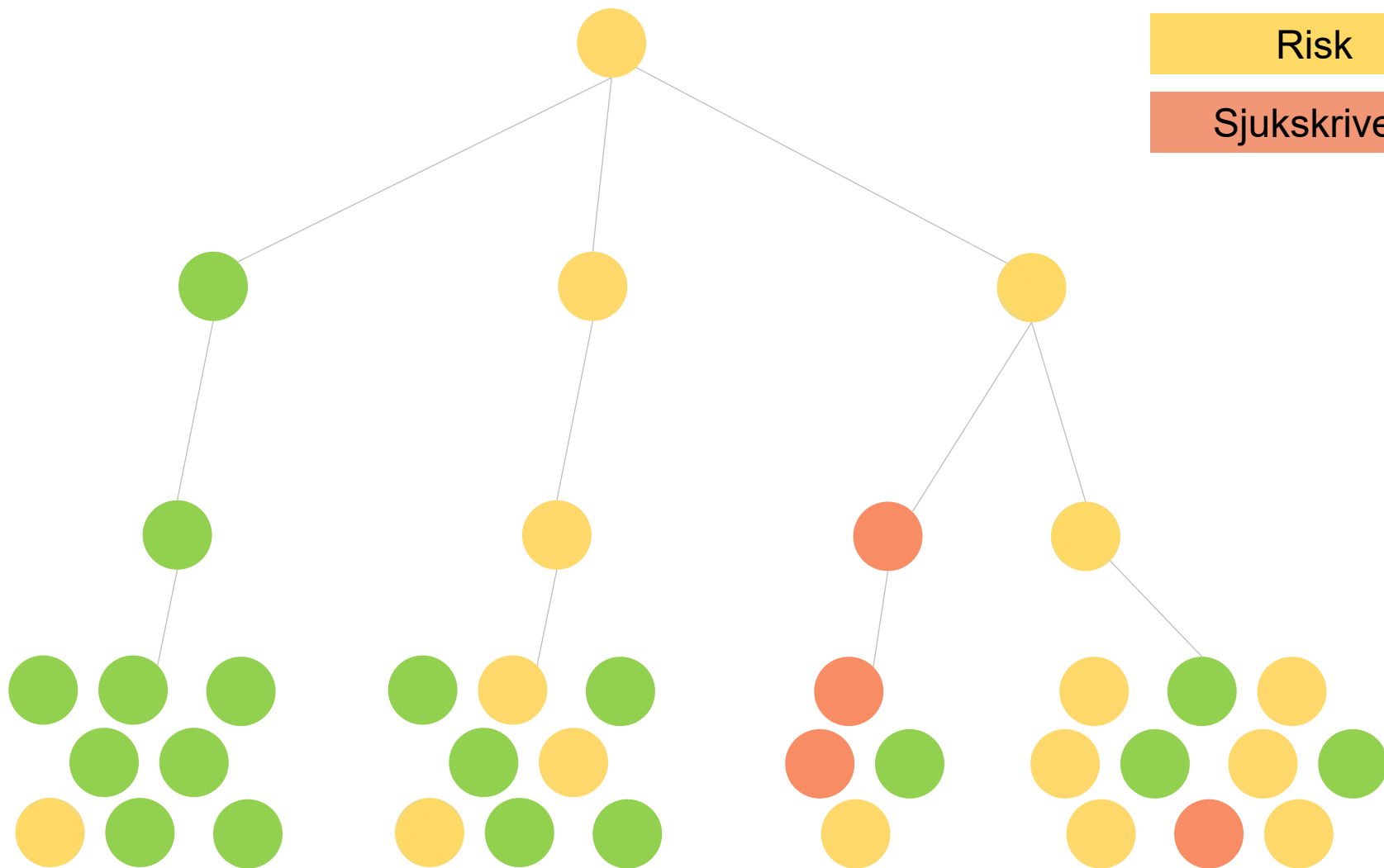
Övergripande
Ledning och
styrning

Arbetsplats

Medarbetare

Frisk
Risk
Sjukskriven

Frisk

Risk

Sjukskriven

Organisations-
övergripande
ledning och
styrning

Övergripande ledning behöver förstå och prioritera frågan, skapa förutsättningar för chefer, skapa organisatoriska förutsättningar samt följa upp arbetet.

Arbetsplats

**A. arbetsplatser med många
medarbetare med upprepad
korttidsfrånvaro**

**B. arbetsplatser med hög och
ökande sjukfrånvaro**

Medarbetare

**C. medarbetare med upprepad
korttidssjukfrånvaro,
ej tidigare sjukskrivning**

**D. medarbetare som är på väg
tillbaka i arbete eller nyligen
återgått i arbete efter sjukskrivning**

AKTIVITETS
NIVÅ

Vad innebär ett riskorienterat arbetssätt på medarbetarnivå?

Vad innebär insatsen?

Arbetet innebär att tidigt identifiera och stötta medarbetare i risk för sjukskrivning, samt att stödja samordning av arbetsgivarens, vårdens och övriga aktörers insatser för medarbetare i sjukskrivning och vid återgång i arbete.

Vad innebär insatsen för medarbetarna?

Medarbetare som faller inom ramen för en av målgrupperna kommer (efter dialog med sin chef) att bli kontaktade och erbjudas ett samordnande och coachande stöd.

Vad innebär insatsen i praktiken?

Om ett stöd påbörjas, får medarbetaren under en uppstartsperiod stöd genom t.ex. kartläggande samtal, utformande av individuell plan, coachande samtal och samordning av aktörer.

Vad innebär detta för chefen?

Arbetsättet är ett kompletterande stöd för att fånga upp medarbetare i risk och samordna olika insatser under en uppstartsperiod. I och att chefens ansvar och skyldigheter gentemot medarbetarna kvarstår, så har hen en viktig roll i arbetet.

Arbetsplatsstöd är en insats som stöttar chefer och förstärker SAM

Vem riktar sig insatsen till?

Ett stöd som riktar sig till arbetsplatser med en hög och en ökande sjukfrånvaro. Chefer på dessa prioriterade arbetsplatser får ett kraftfullt stöd för att på ett strukturerat sätt identifiera och åtgärda arbetsplatsrelaterade orsaker till sjukskrivning.

Vad innebär insatsen för medarbetarna?

Ett stöd av ett team inom organisationen som hjälper medarbetare och chef med arbetsmiljöarbetet. Medarbetare deltar i kartläggning av arbetsmiljö och i utformning av förslag och genomförande av insatser – till exempel vid APT.

Vad innebär insatsen för chefer?

Chefer på arbetsplatser med en hög och ökande sjukfrånvaro erbjuds stöd att kartlägga arbetsmiljön, ta fram förslag på åtgärder, beslutsunderlag och stöd att följa upp och utvärdera effekterna av arbetet.

Vad innebär insatsen i praktiken?

Ett riktat stöd i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Stöd i arbetet att undersöka, genomföra och följa upp verksamheten så att ohälsa och olycksfall i arbetet förebyggs och en god arbetsmiljö uppnås. Samverkansgrupp och skyddsombud involveras i arbetet.

Fem steg i riskorienterat arbetssätt

1 Ta del av en introduktion till riskorienterat arbetssätt

2 Genomför ett självtest för att identifiera behov i din organisation

3 Välj metoder och verktyg för att stärka era arbetssätt

4 Sätt igång – för in valda metoder och verktyg i löpande arbetssätt

5 Följ upp och justera

Stöd

PPT SKR, HR

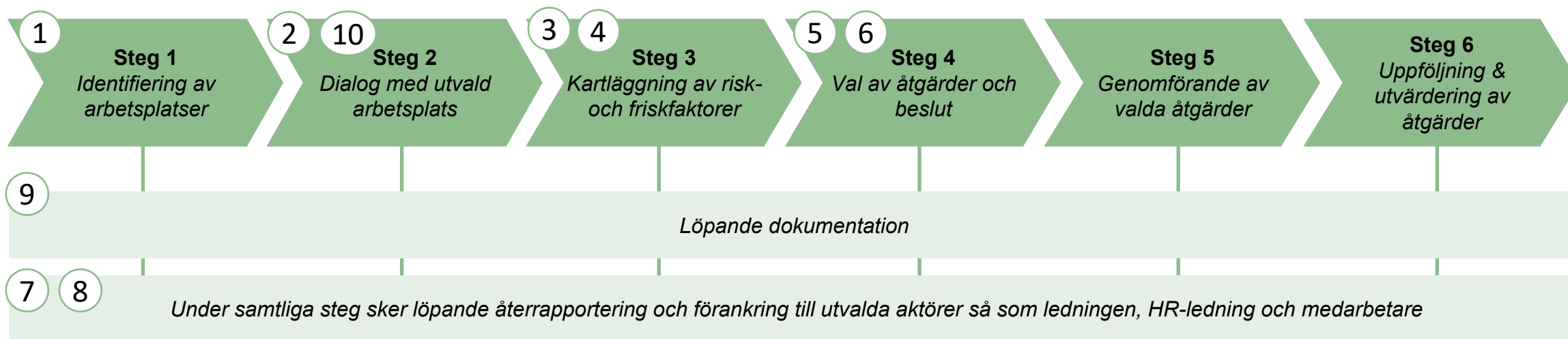
Självtestsformulär SKR,
statistikunderlag från HR

Metodhandbok,
HR-stöd,
Företagshälsovård

Genomför
aktiviteter

Handlingsplan,
Uppföljningsstatistik

Process för stöd till utvalda arbetsplatser och exempel på stöd

Exempel på verktyg att använda

Metodstöd

1. Analysmodell för mönster i sjukfrånvaro
2. Metodstöd första samtal med chef
3. Metodstöd kartläggning av arbetsmiljö
4. Metodstöd orsaksanalys och målformulering
5. Metodstöd val av åtgärder
6. Metodstöd handlingsplan

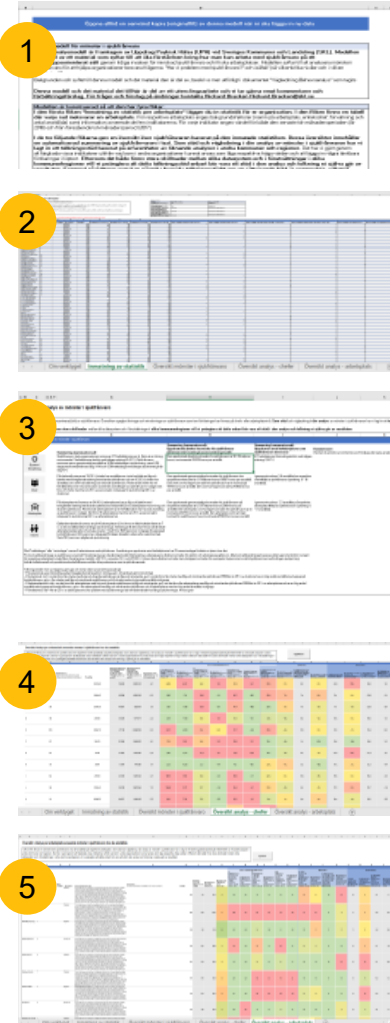
Dokumentation och analys

7. Mall för veckomöten (Förslag på upplägg och dokumentation)
8. Mall för månadsutvärdering (Förslag på upplägg och dokumentation)
9. Mall för dokumentation

Kommunikationsmaterial

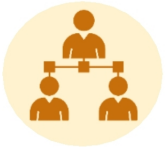
10. Informationsmaterial med bakgrund, syfte, budskap och mål

Analysmodell för att upptäcka mönster i sjukfrånvaro

- Om Verktyget
- Inmatning av statistik per arbetsplats.
- Översikt: Analys av mönster av sjukfrånvaron.
- Översikt: Analys per chef.
- Översikt: Analys per arbetsplats.

Framgångsfaktorer

- **Förankring** i högsta ledningen och hos ansvariga chefer

- **Tydlig projektledning** för att driva arbetet framåt

- **Väl fungerande uppföljning** för dataunderlag och analys av resultat

- **Väl fungerande samverkan** och tydliga ansvarsområden

- **Integrerade insatser** med tydliga rapporteringsstrukturer

Mer information: Film, material och kontakt

➤ **Kort film om Riskorienterat arbetssätt**

<https://vimeo.com/456220316/fb7251ff14>

➤ **Resultatrapporten från utvecklingsarbetet i Region Norrbotten och Region Skåne**

<https://webbutik.skr.se/sv/artiklar/riskgruppsorienterat-arbetssatt.html>

➤ **Metodhandbok för Riskorienterat arbetssätt**

<https://webbutik.skr.se/sv/artiklar/handbok-i-riskgruppsorienterat-arbetssatt-for-minskad-sjukfranvaro.html>

➤ **Mer information och kontakt:** Anna Östbom anna.ostbom@skr.se